

VIỆN KIỂM SÁT NHÂN DÂN TỐI CAO CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
VIỆN KIỂM SÁT NHÂN DÂN ĐỘC LẬP - TỰ DO - HẠNH PHÚC
CẤP CAO TẠI HÀ NỘI

Hà Nội, ngày 25 tháng 8 năm 2023

Số: 45/TB-VC1-DS

THÔNG BÁO RÚT KINH NGHIỆM

Vụ án: “*Tranh chấp chia thừa kế tài sản; Tranh chấp hợp đồng tín dụng và hủy GCNQSDĐ*”

Thực hiện chức năng kiểm sát việc giải quyết theo thủ tục phúc thẩm đối với vụ án “*Tranh chấp chia thừa kế tài sản; Tranh chấp hợp đồng tín dụng và hủy GCNQSDĐ*” giữa nguyên đơn là bà Đỗ Thị Biên với bị đơn là bà Đặng Thị Khoát do Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội giải quyết tại Bản án dân sự phúc thẩm số 47/2023/DS-PT ngày 10/02/2023, Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội nhận thấy Bản án dân sự sơ thẩm của Tòa án nhân dân thành phố Hải Phòng có vi phạm cần nêu lên để rút kinh nghiệm chung:

1. Nội dung vụ án và quá trình giải quyết của Tòa án:

Cụ Đỗ Văn Giáo (chết năm 1996) và cụ Vũ Thị Bính (chết năm 1977) sinh được 04 người con là bà Đỗ Thị Biên, bà Đỗ Thị Biển, bà Đỗ Thị Dân và ông Đỗ Văn Dân (ông Dân chết năm 2019). Tài sản chung của cụ Giáo, cụ Bính là quyền sử dụng diện tích đất 532m² và nhà ở thuộc thửa số 759, tờ bản đồ số 02 tại thôn Văn Phong, xã Đồng Thái, huyện An Dương, thành phố Hải Phòng. Cụ Giáo và cụ Bính chết đều không để lại di chúc.

Thửa đất trên đã được cấp GCNQSDĐ cho ông Dân, sau này là bà Khoát và anh Dương. Bà Biên khởi kiện đề nghị Tòa án hủy GCNQSDĐ đã cấp cho ông Dân, bà Khoát, anh Dương và yêu cầu chia di sản thừa kế của cụ Giáo, cụ Bính để lại theo quy định của pháp luật.

Bị đơn cho rằng năm 1993, cụ Giáo đồng ý cho ông Dân được đứng tên trong sổ mục kê của xã và toàn quyền quyết định đối với diện tích đất 532m², UBND huyện An Dương đã cấp GCNQSDĐ cho ông Dân và bà Khoát. Sau khi ông Dân chết, bà Khoát đã làm thủ tục tách diện tích đất 532m² làm 02 thửa, 01 thửa diện tích 396m² đứng tên bà Khoát và 136m² đứng tên anh Dương. Năm 2020, do bà Biển khó khăn về chỗ ở nên mẹ con bà Khoát đồng ý cho bà Biển làm nhà trên diện tích đất 56m² trong phạm vi diện tích đất đứng tên bà Khoát. Tháng 3 năm 2020, bà Khoát cùng các con xây dựng nhà mới diện tích 160m². Bà không đồng ý yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn.

Bản án dân sự sơ thẩm số 18/2022/DS-ST ngày 25/5/2022 của Tòa án nhân dân thành phố Hải Phòng quyết định không chấp nhận toàn bộ yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn.

Bà Biển được quyền sử dụng diện tích đất 53,5m² tại thửa đất số 759 bao gồm các mốc 1,2,3,12,11,1 (có sơ đồ kèm theo).

Sau xét xử sơ thẩm, nguyên đơn kháng cáo toàn bộ bản án sơ thẩm.

Tại phiên tòa phúc thẩm, trên cơ sở đề nghị của đại diện viện kiểm sát, Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội xử chấp nhận kháng cáo của nguyên đơn bà Đỗ Thị Biên, hủy toàn bộ Bản án sơ thẩm số 18/2022/DS-ST ngày 25/5/2022 của Tòa án nhân dân thành phố Hải Phòng, chuyển hồ sơ vụ án cho Tòa án nhân dân thành phố Hải Phòng giải quyết lại vụ án theo thủ tục sơ thẩm.

2. Nội dung cần rút kinh nghiệm:

- Các đương sự đều thống nhất nguồn gốc thửa đất 759, tờ bản đồ số 2, tại thôn Văn Phong, xã Đồng Thái, huyện An Dương, thành phố Hải Phòng là của cụ Đỗ Văn Giáo và cụ Vũ Thị Bính. Các cụ chết không để lại di chúc. Năm 1977, cụ Bính chết, ngày 07/12/2020 nguyên đơn nộp đơn khởi kiện. Bị đơn đề nghị Tòa án áp dụng thời hiệu khởi kiện nên theo quy định tại khoản 1 Điều 623 Bộ luật dân sự năm 2015, Điều 36 Pháp lệnh Thừa kế năm 1990 và hướng dẫn tại Nghị quyết số 02/HĐTP ngày 19/10/1990 của Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao hướng dẫn áp dụng một số quy định của Pháp lệnh thừa kế thì thời hiệu chia di sản thừa kế (1/2 thửa đất số 759, tờ bản đồ số 2) của cụ Bính đã hết. Tòa án cấp sơ thẩm đã không chia di sản này của cụ Bính và đình chỉ giải quyết đối với phần di sản của cụ Bính đã hết thời hiệu chia thừa kế theo quy định tại điểm e khoản 1 Điều 217 BLTTDS năm 2015. Tuy nhiên, bản án sơ thẩm lại quyết định giao phần di sản thừa kế của cụ Bính cho vợ con ông Dân là bà Khoát, anh Dương và anh Thái là không đúng bởi trong trường hợp này, phần di sản của cụ Bính trở thành tài sản chung của các đồng thừa kế. Do các bên đương sự đang có tranh chấp nên chỉ có thể tạm giao cho người đang quản lý tài sản tiếp tục quản lý. Tương tự như vậy, bản án sơ thẩm còn quyết định giao cho bà Biển được quyền sử dụng 53,5m² đất thuộc di sản thừa kế của các cụ là không đúng quy định pháp luật.

- Về phần di sản thừa kế của cụ Giáo: Bản án sơ thẩm xác định cụ Giáo đã định đoạt 1/2 khối tài sản là không có cơ sở vì cụ Giáo không có hợp đồng tặng cho ông Dân, các đồng thừa kế chưa bao giờ họp gia đình thống nhất giao di sản thừa kế cho ông Dân được quyền quản lý, sở hữu và sử dụng. Ngày 19/11/2013, UBND huyện An Dương cấp GCNQSDĐ cho ông Dân, bà Khoát được sử dụng 532m² đất và đến ngày 22/10/2019, cấp GCNQSDĐ cho anh Dương đứng tên sử dụng 136m² đất, bà Khoát đứng tên sử dụng 396m² đất mà không được sự đồng ý của bà Biên, bà Biển và bà Dân là xâm phạm trực tiếp đến quyền và lợi ích hợp pháp của các bên đương sự. Do vi phạm của cấp sơ thẩm không thể khắc phục

được tại phiên tòa phúc thẩm nên Tòa án phúc thẩm hủy toàn bộ bản án sơ thẩm để giải quyết lại vụ án theo thủ tục sơ thẩm.

Vậy, Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội nêu lên để rút kinh nghiệm chung nhằm nâng cao hơn nữa chất lượng, hiệu quả trong công tác kiểm sát các vụ án dân sự nói chung và các tranh chấp về thừa kế tài sản nói riêng./.

Nơi nhận:

- Đ/c Nguyễn Quang Dũng PVTVKSTC (b/c);
- Vụ 9, VKSNDTC (b/c);
- Đ/c Viện trưởng VC1 (b/c);
- Viện cấp cao 2, 3;
- 28 VKS tỉnh, TP thuộc VC1 (đ/b);
- Các Viện nghiệp vụ; VP VC1;
- Lưu VT VC1, V2.

**KT. VIỆN TRƯỞNG
PHÓ VIỆN TRƯỞNG**

Phạm Văn Hòa

